

MASARYKOVA UNIVERZITA

PRÁVNÍ NAUKA I

INTERPRETACE PRÁVA

INTERPRETACE PRÁVA

- výklad práva
- součást procesu aplikace práva, kdy se podřazuje (subsumuje) konkrétní případ pod obecnou právní normu
- objekt interpretace (výkladu) práva:
 - heteronomní právo (primární objekt)
 - sekundární objekt (vše ostatní – např. texty aktů aplikace práva, smlouvy, důkazy)

Správná interpretace práva

- pro správnou interpretaci je nutno znát:
 - kdo je oprávněn vydat závaznou interpretaci a jakým způsobem je tato interpretace závazná
 - metody interpretace
 - možnost použití výkladu zužujícího nebo rozšiřujícího
- desinterpretace
- falsifikace

Druhy interpretace práva – podle subjektu interpretace a dle závaznosti

☒ Výklad orgánů veřejné moci:

☒ autentický

☒ legální

- ☒ Výbor pro harmonizovaný systém vykonává z hlediska ustanovení článku 8 tuto činnost: poskytuje z moci úřední nebo na žádost informace nebo rady ke všem otázkám, týkajícím se zařazování zboží do harmonizovaného systému smluvními stranám, členskými státy Rady, jakož i mezivládními organizacemi a ostatními mezinárodními organizacemi, které považuje za příslušné (Mezinárodní úmluva o harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží)
- ☒ Ústavní soud (ČSFR) podává výklad ústavních zákonů Federálního shromáždění, je-li věc sporná. Podmínky stanoví zákon Federálního shromáždění.

☒ výklad orgánů aplikujících právo

- ☒ judikatura (judikát)

☒ výklad oficiální

☒ výklad ostatních subjektů:

- ☒ doktrinální
- ☒ výklad právní praxe
- ☒ laický

Druhy interpretace práva – podle metody

- metoda: postup, jímž se snažíme dobrat interpretačního výsledku
- metody:
 - jazyková
 - logická
 - systematická
 - historická
 - teleologická
 - komparativní

Jazykový výklad

- ❏ **syntaktický výklad, gramatický výklad, sémantický výklad**
- ❏ Není-li důvod pro to, aby byl na základě interpretace přijat zvláštní právní význam slova, termínu, rozumí se mu ve **smyslu obecného základu spisovného jazyka**.
- ❏ Je-li podána právní **definice termínu**, rozumí se mu v tomto smyslu. Může být podána přímo v pramenu práva (např. v zákoně - norma definice) nebo ve výkladu subjektu interpretace (např. judikátu).
- ❏ **Definici termínu** v jednom pramenu práva (právním odvětví) **nelze automaticky** aplikovat pro texty jiných pramenů práva (právních odvětví). Jako příklad může sloužit rozdílné chápání pojmu promlčení podle občanského zákoníku a trestního zákona,
- ❏ Používá-li se **odborných termínů** technických, biologických atd., rozumí se jim ve smyslu, který mají v příslušné odborné sféře poznání, **nepodává-li právní norma jejich vlastní definici**.

Jazykový výklad

- ☒ Některé gramatické zvláštnosti právního jazyka:
 - ☒ „ledaže by škodu nezavinil“
 - ☒ „má se za to“
 - ☒ „hledí se na něj jakoby“
 - ☒ § 453 odst. 2 OZ (zrušený): *„Věci opuštěné nebo skryté, jejichž vlastník není znám, připadají do vlastnictví státu. Kdo si je přisvojí nebo kdo jich užívá, je povinen státu je vydat, popřípadě vydat i neoprávněný majetkový prospěch takto získaný.“*
- ☒ Mají-li se určité vztahy v plném rozsahu řídit určitou právní úpravou, užívá se slova „**obdobně**“; v jiných případech se používá slovo „**přiměřeně**“.

Logický výklad

- použití argumentů právní logiky (ale i logických postupů prostoupených zkušeností)
- Argumenty:
 - argumentum per eliminationem
 - argumentum a contrario
 - argumentum a fortiori
 - argumentum a minori ad maius (zákaz)
 - argumentum a maiori ad minus (dovolení)
 - argumentum per analogiam
 - argumentum ad absurdum
 - reductio ad impossibile

Analogie (obdoba)

- ❏ není-li normou nařízeno jinak, rozhodneme se podobně, jak byl rozhodnut případ jiný
- ❏ použití normy na jiný skutkový děj, než na který byla zamýšlena
- ❏ očekávání podobného v podobných případech
- ❏ lze použít
 - ❏ je-li více případy (skutkovými podstatami) více podobnosti než rozdílnosti
 - ❏ je v dané věci stejné ratio
- ❏ **analogia legis** (analogie zákona) – hledáme uvnitř daného právního předpisu
- ❏ **analogia iuris** (analogie práva) – hledáme právní normu v jiném zákoně, popřípadě až v „právu“, či používáme principy

Systematická interpretace

- zjišťujeme obsah právní normy ve vztahu k celému komplexu právních norem
- lex superior derogat legi inferiori (lex superior derogat inferior)
- lex posterior derogat legi priori
- lex specialis derogat legi generali

Historický, teleologický, komparativní výklad

- ❏ Nepatří mezi klasické metody. Jejich použití má být pouze podpůrné. Nelze je použít *contra legem*.
- ❏ **RATIO LEGIS!!**
- ❏ **HISTORICKÝ** → význam ve vztahu k okolnostem jejího vzniku
- ❏ **TELEOLOGICKÝ** → sledování účelu zákona; účel se může přizpůsobovat měnícím se společenským podmínkám – mění se smysl a účel
- ❏ **KOMPARATIVNÍ** → srovnání

Druhy výkladu – výklad rozšiřující/zužující

- Výklad doslovný (adekvátní)
- Výklad zužující - rozsah právní normy se stanoví úžeji, než by vyplývalo z doslovného znění textu
- Výklad rozšiřující - rozsah právní normy se stanoví rozšířeněji, než by vyplývalo z doslovného znění textu

Ústavně konformní interpretace

- ☒ V situaci, kdy určité ustanovení právního předpisu umožňuje různé interpretace, je při jeho aplikaci úkolem všech státních orgánů interpretovat jej ústavně konformním způsobem. (III. ÚS 277/96)